

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Міжнародне екологічне право
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Міжнародне право*
за спеціальністю 293 Міжнародне право
на першому рівні вищої освіти

Суми – 2022

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Міжнародне екологічне право		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного та соціального права		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Міжнародне право» за спеціальністю 293 «Міжнародне право»		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень		
7.	Семестр, тривалість вивчення, форма контролю	6 семестр, іспит		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл Денна форма – 150 годин	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні – 44 годин	Практичні /семінарські – 30годин	76 годин
10.	Мова навчання	Державна (українська)		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Стрельник Вікторія Валеріївна, доцент кафедри приватного та соціального права Години консультацій – кожного понеділка о 12.45, кабінет 109 г		
11.1	Контактна інформація	viktoriastrelnyk@gmail.com		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне екологічне право» є важливі питань про глобальні екологічні проблеми, систему, принципи, джерела, інституційний механізм, становлення та розвиток міжнародного екологічного права, екологічні права людини, міжнародно-правовий механізм їхнього захисту, відповідальність у міжнародному праві навколишнього середовища та реалізацію міжнародних угод з охорони навколишнього середовища, міжнародно-правову охорону атмосферного повітря, клімату, морського та прісноводного середовища, міжнародно-правову охорону тваринного і рослинного світу, ландшафтів та екосистем, міжнародне право екологічної безпеки, міжнародно-правове регулювання поведінки з небезпечними для довкілля матеріалами і речовинами, міжнародно-правову охорону навколишнього середовища від забруднення радіоактивними відходами, охорону довкілля під час збройних конфліктів, охорону навколишнього середовища Антарктики й Арктики тощо		
13.	Мета освітнього компонента	<i>Мета освітнього компонента:</i> вивчення міжнародного екологічного прав як важливої складової міжнародно-правової й екологічної освіти студентів-міжнародників в умовах глобалізації, сталого розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва.		
14.	Передумови вивчення	Освітній компонент базується на дисциплінах, що викладалися на		

	ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	другому курсі освітньо-професійної програми «Міжнародне право».
15.	Політика академічної доброчесності	<p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p>

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК 18: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК 18																	Як оцінюється РНД				
	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н	П Р Н		П Р Н			
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	16	17	20	21	22	23	24	25	26	27		
ДРН1. вирішувати завдання, пов'язані із збереженням природних об'єктів, забезпеченням удосконалення відповідних правових механізмів, зокрема за умов посилення міжнародної інтеграції України.	x	x	x	x	x								x		x						x	Проведення модульного контролю та атестаційного контролю
ДРН2. вирішувати завдання, пов'язані із формуванням та здійсненням міжнародної екологічної політики.	x	x			x	x	x	x	x	x			x	x		x	x	x	x			Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі
ДРН3. вміння визначати перспективи, моделювати й попереджати негативні наслідки для природних об'єктів на засадах сталого розвитку	x		x	x	x										x	x					x	Колоквіум Індивідуальна дослідницька робота
ДРН 4. здатність виконувати кваліфіковану аналітичну, організаційну, дослідницьку роботу в галузі охорони довкілля.	x		x	x							x									x	x	x

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота	Сам роб		
<i>Осінній 5 семестр</i>				
Назва теми	Лк	П.з / семін . з	Ла б. з.	
Тема 1. Основні положення міжнародного екологічного права 1. Глобальні екологічні проблеми. 2. Поняття та предмет міжнародного екологічного права. 3. Методи міжнародного еколого-правового регулювання. 4. Система міжнародного екологічного права.	4	2	6	1,3,5.
Тема 2. Становлення і розвиток міжнародного екологічного права 1. Розвиток міжнародного екологічного права у період 1972–1992 рр. 2. Еволюція міжнародного екологічного права з 1992 р. до сьогодення. 3. Міжнародний організаційний механізм охорони навколишнього середовища.	2	2	6	1,3,5.
Тема 3. Основні правові засади міжнародного екологічного права 1. Поняття та класифікація принципів міжнародного екологічного права. 2. Принцип сталого розвитку та його значення в епоху глобалізації.	4	4	6	1,3,5.
Тема 4. Джерела міжнародного екологічного права 1. Поняття та класифікація джерел міжнародного екологічного права. 2. Міжнародні договори як джерела міжнародного екологічного права. 3. Міжнародні звичаї як джерела міжнародного екологічного права. 4. Рішення міжнародних судових установ як джерела міжнародного екологічного права.	2	2	8	1.2.3.6
Тема 5. Екологічні права людини та міжнародне екологічне право 1. Поняття та класифікація екологічних прав людини. 2. Загальна характеристика Оргузької конвенції. 3. Право на екологічну інформацію: міжнародний та національний аспекти. 4. Міжнародно-правовий механізм захисту екологічних прав людини. Захист екологічних прав у ЄСПЛ.	6	4	6	1.2.3.4.5.6

¹Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Тема 6. Міжнародно-правова охорона атмосферного повітря, клімату. 1. Міжнародно-правова охорона атмосферного повітря. 2. Міжнародна еколого-правова політика у сфері зміни клімату 3. Міжнародно-правова охорона клімату. Значення кліматичних самітів.	6	2	10	1.2.3.4.
Тема 7. Міжнародно-правова охорона водних ресурсів. 1. Міжнародно-правова охорона морського середовища. 2. Конвенція ООН з морського права 3. Міжнародно-правова охорона прісноводного середовища.	4	2	10	1.2.3.4.5.
Тема 8. Міжнародно-правова охорона тваринного і рослинного світу 1. Міжнародно-правові проблеми охорони та збереження біорізноманіття. 2. Міжнародно-правова охорона тваринного світу. 3. Міжнародно-правова охорона рослинного світу.	6	4	10	1.2.3.4.5.
Тема 9. Міжнародно-правова охорона ландшафтів та екосистем 1. Міжнародно-правова охорона ландшафтів. Європейська конвенція про ландшафти 2000 р. 2. Міжнародно-правова охорона всесвітньої культурної та природної спадщини. 3. Конвенція ЮНЕСКО про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини 1972	6	6	8	
Тема 10. Міжнародне право екологічної безпеки 1. Поняття, предмет та система міжнародного права екологічної безпеки. 2. Міжнародно-правове регулювання поведінки з небезпечними для навколишнього середовища матеріалами і речовинами. 3. Міжнародно-правова охорона навколишнього середовища від забруднення радіоактивними відходами.	4	4	6	
Всього	44	30	76	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН1. Вирішувати завдання, пов'язані із збереженням природних об'єктів, забезпеченням удосконалення відповідних правових механізмів, зокрема за умов посилення	<i>Лекції-візуалізації</i>	26	<i>Усне опитування Тестування</i>	10

міжнародної інтеграції України.				
ДРН2. Вирішувати завдання, пов'язані із формуванням і здійсненням державної екологічної політики.	<i>Обговорення на заняттях, тематична дискусія, рішення ситуативних задач</i>	20	<i>Письмова робота</i>	10
ДРН3. Уміти визначати перспективи, моделювати й попереджати негативні наслідки для природних об'єктів на засадах сталого розвитку	<i>Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)</i>	10	<i>Написання контрольних робіт за результатами вивчення теоретичного матеріалу</i>	10
ДНР 4. Здатність виконувати кваліфіковану аналітичну, організаційну, дослідницьку роботу в галузі охорони довкілля.	<i>Практичні заняття Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)</i>	20	<i>Реферат презентація</i>	10

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Методи сумативного оцінювання Весняний 6 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1 (теми 1-5)	20	До 7 тижня
Тестування	5 балів /5%	До 7 тижня
Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 7 тижня
Колоквіум (тема)	5 балів /5%	До 7 тижня
Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	5 балів /5%	До 7 тижня
Атестація	15 балів/15%	7 тиждень
Модуль 2 (теми 6-10)	20 балів/20%	15 тиждень
Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	5 балів /5%	До 15 тижня
Виконання індивідуальної роботи (підготовка, презентація, захист)	15 балів/15%	До 15 тижня
Іспит	30 балів/30%	За розкладом

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практичний кейс (підготовка, презентація, захист)	<7 балів	7-12	13-14 балів	15 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано</i>

²Зазначити компонент сумативного оцінювання

³Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		<i>розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>		<i>власне вирішення проблеми</i>
Курсова робота (підготовка, презентація, захист)	<i><7 балів</i>	<i>7-12</i>	<i>13-14 балів</i>	<i>15 балів</i>
	<i>Вимоги щодо теми роботи не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні теми або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до обраної теми</i>	<i>Виконано усі вимоги роботи</i>	<i>Виконано усі вимоги роботи, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Колоквіум	<i><3 балів</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>6-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Модульний контроль (тест множинного вибору)	<i>0-1 бал</i>	<i>2-3 бали</i>	<i>3-4 балів</i>	<i>5 балів</i>
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Атестація (тест множинного вибору)	<i>0-3 балів</i>	<i>3-7 балів</i>	<i>7-13 балів</i>	<i>13-15 балів</i>
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Іспит	<i>0-5балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному завдання не виконано</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками</i>	<i>Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>	<i>Студент гарноорієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>

5.2.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті

2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	<i>Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату</i>	1-10 тиждень
5	<i>Оцінювання результатів колоквиуму</i>	7,14 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 14 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Перелік міжнародно-правових документів та міжнародних екологічних угод:

1. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї від 18 серпня 1948 року. Офіційний вісник України. – 2005. - № 21. – Ст. 1178.
2. Європейська Угода про міжнародне перевезення небезпечних вантажів внутрішніми водними шляхами від 30 вересня 1957 року: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_169.
3. Конвенція про захист працюючих від іонізуючої радіації від 22 червня 1960 року: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/993_116.
4. Віденська конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду від 21 травня 1963 року – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_006. 28
5. Європейська конвенція про захист тварин при міжнародному перевезенні від 13 грудня 1968 року http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_227.
6. Международная конвенция о ответственности за ущерб от загрязнения нефтью в открытом море в случае аварий, приводящих к загрязнению нефтью от 29 ноября 1969 г.
7. Международная конвенция о гражданской ответственности за ущерб от загрязнения нефтью от 29 ноября 1969 г.
8. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів від 2 лютого 1971 року: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_031.
11. Конвенція про відповідальність у сфері морського перевезення ядерних матеріалів від 17 грудня 1971 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_125.
9. Міжнародна конвенція про створення міжнародного фонду для компенсації збитків від забруднення нафтою від 18 грудня 1971 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_807.
10. Конвенція про запобігання забрудненню морського середовища скиданням речовин із суден та лігальних апаратів 1972 року
11. Конвенція про заборону розробки, виробництва і нагромадження запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї і про її знищення від 10 квітня 1972 року: http://zakon.nau.ua/doc/?code=995_054.
12. Стокгольмська декларація щодо питань навколишнього середовища від 16 червня 1972: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_454.
13. Конвенція про запобігання забрудненню моря викидами відходів та інших матеріалів від 2 листопада 1972 року
14. Конвенция по предотвращению загрязнения моря сбросом отходов и других материалов от 13 ноября 1972 года
15. Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини від 16 листопада 1972 року: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_089.
16. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES) від 3 березня 1973 року: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_129.
17. Международная Конвенция по предотвращению загрязнения с судов 1973 г. и Протокол 1978 г.
18. Міжнародна конвенція про охорону людського життя на морі від 1 листопада 1974 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_251.
19. Конвенція про заборону воєнного або будь-якого іншого ворожого використання засобів дії на природне середовище від 18 травня 1977 року: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_258.
20. Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані 1979 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_223.

21. Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин від 23 червня 1979 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_136.
22. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі від 19 вересня 1979 року ://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_032.
23. Протокол до Конвенції ООН про транскордонне повітря на великі відстані від 13.11.1979 року про скорочення викидів сірки або їх транскордонних потоків, принаймні на 30 відсотків від 8 липня 1985 року: <http://www.rada.gov.ua>..
24. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу від 3 березня 1980 року: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_024.
25. Конвенція про збереження морських живих ресурсів Антарктики від 20 травня 1980 року : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_045.
26. Конвенція ООН по морському праву 1982 року: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057.
27. Протокол про фінансування Спільної програми спостережень та оцінки розповсюдження забруднювачів на великі відстані в Європі (ЕМЕП) до Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані від 28 вересня 1984 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_c50.
28. Віденська конвенція про охорону озонового шару від 22 березня 1985 року: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_088.
29. Конвенція про допомогу в разі ядерної аварії чи радіаційної аварійної ситуації від 26 вересня 1986 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_027.
30. Конвенція про оперативне оповіщення про ядерну аварію від 26 вересня 1986 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_026.
31. Монреальський протокол по речовинах, що руйнують озоновий шар від 16 вересня 1987 року: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_215.
32. Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням шкідливих відходів і їх знищення від 22 березня 1989 року: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_022.
33. Женевська конвенція про цивільну відповідальність за шкоду, заподіяну при перевезенні небезпечних вантажів автомобільним, залізничним та внутрішнім водним транспортом від 10 жовтня 1989 року: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_837.
34. Конвенція з оцінки впливу на навколишнє природне середовище в транскордонному контексті (Конвенція ЕСПОО) від 25 лютого 1991 року: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_272.
35. Угода про збереження кажанів в Європі://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_011.
36. Конвенція про транскордонний вплив промислових аварій від 17 березня 1992 року : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_262.
37. Конвенція про охорону і використання транскордонних водотоків і міжнародних озер від 17 березня 1992 року : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_273/card6#Public.
38. Конвенція по захисту морського середовища району Балтійського моря від 9 квітня 1992 року : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/987_009.
39. Конвенция о защите Черного моря от загрязнения 21 апреля 1992 г. // Каракаш И.И., Короткий Т.Р. Региональное сотрудничество государств в области охраны морской среды. – Одесса: Латстар, 2001. – 150 с. 30
40. Рамкова конвенція ООН про зміну клімату від 9 травня 1992 року : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_044.
41. Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 5 червня 1992 року : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_030.

42. Декларація Ріо-де-Жанейро по навколишньому середовищу і розвитку від 14 червня 1992 року : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_455.

43. Конвенція про охорону ріки Дунай від 1 червня 1994 року : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_800.

44. Конвенція ООН про боротьбу з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної засухи та/або опустелювання, особливо в Африці від 17 червня 1994 року : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MU94394.html.

45. Конвенція про ядерну безпеку від 17 червня 1994 року : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_023.

46. Угода про збереження афро-свразійських мігруючих водно-болотних птахів від 16 червня 1995 року: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_934.

47. Міжнародна конвенція про стандарти підготовки, сертифікації персоналу риболовних суден та несення вахти від 7 липня 1995 року: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_707.

48. Всесвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття від 25 жовтня 1995 року: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_711.

49. Міжнародна конвенція про відповідальність і компенсацію збитків у зв'язку з перевезенням морем шкідливих і небезпечних речовин 1996 р.: <http://www.interlegal.com.ua/blog/?p=1577>.

50. Угода про збереження китоподібних Чорного моря, Середземного моря та прилеглої акваторії Атлантичного океан від 24 листопада 1996 року: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_422.

54. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміни клімату від 11 грудня 1997 року : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_801.

Навчальна та навчально-методична література:

1. Екологічне право : підручник / [А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, А.К. Соколова та ін.] ; за ред. А.П. Гетьмана. – Харків : Право, 2019. – 552 с.

2. Екологічне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред.. Каракаша І.І. – Одеса : Фенікс, 2012. – 788 с. 28

1. Кравченко С. М., Андрусевич А. О., Бонайн Дж. Е. Актуальні проблеми міжнародного права навколишнього середовища. Львів: Видавничий центр ЛНУ Імені І. Франка, 2012. 256 с.

2. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник. – Друге видання / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2018. – 720 с.

3. Екологічне право України : навчальний посібник / за ред. проф. І.І. Каракаша, д.ю.н. Т.Є. Харитоновой, к.ю.н. А.І. Черемнової; вид. 1-е. Одеса : Гельветика, 2018. 408с

4. Екологічне право України: підручник / за ред. А.П. Гетьмана. – Х. : Право, 2018 – 552 с.

5. Природноресурсове право України : навч. посіб. / за ред. Каракаша І.І. та Харитоновой Т.Є. – Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 566 с.

6. Задорожній О.В., Медведєва М.О. Міжнародне право навколишнього середовища. Підручник. К.:Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка., 2010. 462 с.

7. Довідник чинних міжнародних договорів України у сфері охорони довкілля / Кол.авт.:Андрусевич А., Андрусевич Н., Козак З. Львів, 2019. 203 с.

8. Sands Ph. Principles of international environmental law. — Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 2; d ed. 1248 p.

9. Shelton D., Kiss A. Judicial handbook on environmental law. — Nairobi: United Nations Environment Programme, 2015. 131 p.
10. Louka E. International environmental law: Fairness, effectiveness and world order. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. 536 p.
11. Fitzmaurice M. A. International protection of the environment. The Hague/Boston/London: Martinus Nijhoff Publishers, 2012. 488 p.

Спеціальна література:

1. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні : колективна монографія / відп. ред.: Т.Є. Харитонова, І.І. Каракаш. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 722 с.
2. Андрейцев В.І. Екологічне право і законодавство суверенної України: проблеми реалізації державної екологічної політики [текст]: / В.І. Андрейцев. – Д. : Національний гірничий університет, 2011. – 373 с.
3. Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / А.П. Гетьман, А.К. Соколова, Г.В. Анісімова та ін. ; за ред. А.П. Гетьмана. – Х. : Право, 2014. – 784 с.
4. Філатова В.К. Правові засади геологічного вивчення надр в Україні / В.К. Філатова, Т.М. Шульга. – Х. : Видавництво «ФІНН», 2011. – 144 с.
5. . Шеховцов В.В. Правове регулювання права приватної власності на об'єкти тваринного світу в Україні / За наук. ред. проф. А.П. Гетьмана: Монографія / В.В. Шеховцов. – Х. : Видавництво «ФІНН», 2011. – 200 с.
6. . Гетьман А.П. Правовые проблемы экологической политики Европейского Союза и Украины: монография / А.П. Гетьман, В.И. Лозо. – Х. : Право, 2014. – 280 с.
7. Комарницький В.М. Право спеціального природокористування: монографія. Луганськ. – 2011. – 424 с.

Інтернет-ресурси

1. www.imo.org – вебсторінка Міжнародної морської організації
2. <http://www.ramsar.org> – вебсторінка Рамсарської конвенції і Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів, 1971 р.
3. <http://www.unep.org/Documents/Multilingual/Default.asp?documentID=97> – повний звіт про Конференцію з навколишнього середовища 1972 року
4. <http://whc.unesco.org> – вебсторінка про всесвітню спадщину
5. <http://www.londonconvention.org> – вебсторінка Лондонської конвенції 1972 року – Конвенції про запобігання забрудненню моря скидами відходів та інших матеріалів 1972 р.
6. <http://www.cites.org> – вебсторінка Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що знаходяться під загрозою зникнення, 1973 р. (Конвенція CITES)
7. <http://www.cms.int/> – вебсторінка Боннської конвенції — Конвенції про охорону мігруючих видів диких тварин, 1979 р.
8. <http://www.eurobats.org> – вебсторінка Угоди про збереження популяцій європейських кажанів 1991 р.
9. <http://www.unep-aewa.org> – вебсторінка Угоди про збереження афроєвразійських мігруючих водно-болотних птахів 1995 р., м. Гаага
10. <http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/conventions/bern/> – вебсторінка Бернської конвенції — Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі 1979 р.
11. <http://www.unepce.org/env/lrtap/> – вебсторінка Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані 1979 р., м. Женева
12. <http://www.ccamlr.org/> – вебсторінка Комісії по збереженню морських живих ресурсів Антарктики 1980 р., м. Канберра
13. <http://www.un.org/Depts/los/> – вебсторінка Конвенції з морського права 1982 р.
14. <http://ozone.unep.org> – веб-сторінка Конвенції про охорону озонового шару 22 березня 1985 року, м. Відень (Австрія)

15. <http://ozone.unep.org> – вебсторінка Конвенції про охорону озонового шару та Монреальського протоколу 16 вересня 1987 року, м. Монреаль (Канада)
16. <http://www.unmfs.org> – вебсторінка Багатостороннього фонду для підтримки реалізації Монреальського протоколу
17. www.basel.int – вебсторінка Базельської конвенції про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням 22 березня 1989 року, м. Базель (Швейцарія)
18. <http://www.unesco.org/env/eia> – вебсторінка Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті 25 лютого 1991 року, м. Еспо (Фінляндія)
19. <http://www.unesco.org/env/water/> – вебсторінка Конвенції про охорону і використання транскордонних водотоків і міжнародних озер 17 березня 1992 року, м. Хельсінкі (Фінляндія)
20. <http://www.blacksea-commission.org> – вебсторінка Комісії по захисту морського середовища Чорного моря від забруднення 21 квітня 1992 року, м. Бухарест (Румунія)
21. <http://unfccc.int> – вебсторінка Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату 9 травня 1992 року, м. Нью-Йорк (США) та Кіотського протоколу 11 грудня 1997 року, м. Кіото (Японія)
22. <http://www.cbd.int/> – вебсторінка Конвенції про охорону біологічного різноманіття 5 червня 1992 року, м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія)
23. http://www.un.org/esa/sustdev/documents/docs_unced.htm – документи, прийняті на Конференції з навколишнього середовища і розвитку (1992 рік)
24. <http://www.un.org/esa/sustdev/csd/> – Комісія ООН зі сталого розвитку
25. www.un.org/events/wssd/ – офіційний сайт Всесвітнього самміту зі сталого
26. розвитку (2002 рік)
27. <http://www.icpdr.org/> – вебсторінка Міжнародної комісії із захисту ріки Дунай
28. <http://www.unccd.int/> – вебсторінка Конвенції ООН по боротьбі з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної посухи та/або опустелювання, особливо в Африці 17 червня 1994 року, м. Париж (Франція)
29. <http://www.imo.org/> – вебсторінка Міжнародної морської організації (ІМО)
30. <http://www.unesco.org/env/pp> – вебсторінка Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля 25 червня 1998 року, м. Оргус (Данія)
31. http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/Conventions/Landscape/default_en.asp – вебсторінка Європейської ландшафтної конвенції 20 жовтня 2000 року, м. Флоренція (Італія)
32. <http://chm.pops.int/> – вебсторінка Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі 22 травня 2001 року, м. Стокгольм (Швеція)
33. www.carpathianconvention.org – вебсторінка Конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат 22 травня 2003 року, м. Київ (Україна).

Бібліотеки

1. Адреси Web- серверів національних і українських бібліотек - <http://nbuv.gov.ua/internet/libweb.html>
2. Адреси електронної пошти бібліотек України - <http://www.lucl.kiev.ua/win/adresf.html>
3. Бібліотека Верховної Ради України - <http://www.rada.kiev.ua>
4. Бібліотеки Дніпропетровського національного університету – <http://www/comsci.dsr.lp.ua/DSU/libraries>
5. Бібліотека Сумського державного університету - <http://www.sumdu.edu.ua/pages/library/>
6. Державна бібліотека України для юнацтва - <http://www.ukrlibworld.kiev.ua/uni/>
7. Державна науково-технічна бібліотека України - <http://www.gntb.n-t.org>
8. Електронна бібліотека Київського національного університету імені Тараса Шевченка - <http://www.scilib.univ.kiev.ua>
9. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського - <http://www.library.online.kr.ua>
10. Луганська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.М.Горького - <http://www.library.lg.ua>
11. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника - <http://www.lsl.lviv.ua>

12. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка - <http://www.lib-du.univ.kiev.ua>
13. Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія - <http://www.ukma.kiev.ua>
14. Наукова бібліотека Таврійського національного університету - <http://www.lib.crimea.edu>
15. Наукова бібліотека Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя - <http://www.tu.edu.te.ua/library/>
16. Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету України. Київський політехнічний університет - <http://www.library.ntu-kpi.kiev.ua>
17. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - <http://www.nbu.gov.ua>
18. Національна парламентська бібліотека України - <http://www.nplu.kiev.ua>
19. Публічна бібліотека ім. Лесі Українки - <http://www.lucl.kiev.ua>
20. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна - <http://www.univer.kharkov.ua>